

Alþingi
Erindi nr. P 132/921
komudagur 20.2.2006

Félag kvikmyndagerðarmanna
40 ára / 1966–2006

Menntamálanefnd Alþingis

Umsógn um frumvarp til laga um Ríkisútvarpið hf
Þskj. 517 - 401. Mál.

R. 17.02.06

Menntamálanefnd Alþingis

Meðfylgjandi er umsógn Félags kvikmyndagerðarmanna um frumvarp til laga um
Ríkisútvarpi hf.

Virðingarfyllst f.h. FK

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Guðbergur Davíðsson', written over a horizontal line.

Guðbergur Davíðsson stjórnarmaður FK

Félag kvikmyndagerðarmanna 40 ára / 1966-2006

Félag kvikmyndagerðarmanna (FK) er heildarsamtök kvikmyndagerðarmanna og stendur vörð um hagsmuni þeirra og höfundarrétt. FK er skipulagt á grundvelli hinna ýmsu starfsgreina innan kvikmyndagerðar svo sem kvikmyndatöku, klippingar, hljóðvinnsla, kvikmyndastjórnar o.s.fv. Þó félagið sé fagfélag en ekki stéttarfélag vinnur það að hagsmunamálum félagsmanna eins og gerð samninga, en stór hluti kvikmyndagerðarmanna á Íslandi er sjálfstætt starfandi. Félag kvikmyndagerðarmanna er opið öllu fagfólki í kvikmyndagerð.

Félag kvikmyndagerðarmanna hefur gefið út tímaritið Land og syni frá árinu 1995. Bláðið er mál gagn kvikmyndagerðarmanna og vettvangur umræðu og upplýsinga um hvað eina sem snýr að faginu. Land og synir er nú gefið út af Íslensku kvikmynda- og sjónvarpsakademíunni sem jafnframt heldur úti vefnum logs.is en FK er einn þriggja eigenda akademíunnar. FK er jafnframt einn af stofnendum Kvikmyndahátíðar í Reykjavík sem er elsta kvikmyndahátíð á Norðurlöndunum. Félag kvikmyndagerðarmanna setti á stofn alþjóðlega stutt- og heimildamyndahátíðina; Reykjavík short's and doc's. Á hátíðinni eru sýndar heimilar- og stuttmyndir hvaðanæva úr heiminu ásamt því sem best er gert á þessu sviði hér á landi. FK er aðili að Innheimtumiðstöð gjalda (IHM) sem innheimtir gjald af óáteknum myndböndum og er tekjum FK úr IHM er ráðstafað gegnum Höfundasjóð FK Félag kvikmyndagerðarmanna á fulltrúa í stjórnun og/eða aðild að eftirfarandi félögum og ráðum:

- Nordisk Filmkontakt, sem stendur að heimild- og stuttmyndahátíðinni Nordisk Panorama
- MEDIA upplýsingaskrifstofunnar á Íslandi
- Kvikmyndaráði sem er stjórnvöldum til ráðgjafar um kvikmyndamál
- Fulltrúaráði Listahátíðar í Reykjavík.
- Bandalagi íslenskra listamanna sem stendur vörð um sameiginlega hagsmuni allra listamanna í landinu

Félag kvikmyndagerðarmanna heldur reglulega félagsfundi þar sem félagsmönnum gefst kostur á að skiptast á skoðunum, efla tengsl sín á milli og fylgjast með því sem er að gerast í kvikmyndagerð heima og erlendis.

Nánari upplýsingar á www.filmakers.is

Athugasemdir við einstaka greinar frumvarpsins og breytingartillögur.
Athugasemdir og breytingartillögur eru ská- og feitletraðar.

3. gr.

3. Að framleiða *sjáft eða í samvinnu við aðra* og dreifa hvers konar útvarpsefni fyrir sjónvarp og hljóðvarp á sviði fréttamiðlunar, fræðslu, lista og afþreyingar. Efnið skal fullnægja eðlilegum kröfum almennings um gæði og fjölbreytni.

ATHS: Við teljum mikilvægt að RÚV leggi áherslu á samvinnu við sjálfstæða framleiðendur.

4. Að veita almenna fræðslu og *gera flytja* dagskrárþætti er snerta málefni lands og þjóðar sérstaklega og með þeim hætti tryggja hlutlæga upplýsingagjöf um íslenskt samfélag.

ATHS: Sama áhersla og í lið 3, þ.e. að flyta dagskrá sem er framleidd m.a. hjá sjálfstæðu framleiðendum.

6. Að flytja fjölbreytt skemmtiefni við hæfi fólks á öllum aldri. Sérstaklega skal þess gætt að hafa á boðstólum fjölbreytt efni við hæfi barna, jafnt í hljóðvarpi sem sjónvarpi.

ATHS: Við teljum að það þurfi ekki að tiltaka skemmtiefni sérstaklega, slíkt efni fellur undir skilgreininguna um fjölbreytt efni.

Viðbót við 3. gr.

15. Gerður skal þjónustusamningur milli RÚV hf og Menntamálaráðuneytisins þar sem fram komar þau viðmið sem RÚV hf ber að starfa eftir. RÚV hf skal skila áriega skýrslu um hvernig ákvæði eru uppfyllt.

ATHS: Þetta fyrirkomulag tíðkast í nágrennalöndum okkar, m.a. Danmörku. Við teljum þetta ákvæði mikilvægt í ljósi þess að eftir að RÚV er orðið hlutafélag er upplýsingaskylda þess önnur en opinbers fyrirtækis.

16. RÚV skal kosta kapps við að ná því marki að 50% útsendinga að frádregnum fréttum, íþróttum, leikjum, sölusjónvarpi og textavarpi sé evrópskt efni og 20% af dagskrárfé eða 20% útsendingartíma (með sömu frávikum og ofan) skuli varið til kaupa á efni frá sjálfstæðum framleiðendum í Evrópu.

ATHS: Þessi viðbót mun tryggja að markmiðum útvarpslaga og tilskipunar ESB sé fylgt eftir sbr. 3 og 4. gr. laga um Danmarks Radio. Í dag eru ákvæði í útvarpslögum nr. 52/2002 um að 10% útsend efnis skuli vera frá sjálfstæðum framleiðendum. Við teljum að hækka þurfi hlutfallið strax í 20% til þess að þetta fyrirkomulag verði liður í því að efla íslenska kvikmyndagerð.

4. gr.

Önnur starfsemi.

Ríkisútvarpinu hf. er heimilt að standa að annarri starfsemi en kveðið er á um í 3. gr. sem tengist starfsemi félagsins á sviði dagskrárgerðar eða til nýtingar á tæknibúnaði þess, sérþekkingu starfsmanna þess og aðstöðu þess að öðru leyti.

ATHS: Í 3. gr. lagafrumvarpsins segir um útvarpsþjónustu í almannabágu. "Hlutverk Ríkisútvarpsins hf er rekstur hvers konar útvarpsþjónustu í almannabágu, bæði hljóðvarps og sjónvarps, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum þessum."

Erfitt er að sjá tilgang þess að félag með þetta meginmarkmið eigi að starfa á öðrum vettvangi "á sviði dagskrárgerðar eða til nýtingar á tæknibúnaði þess". RÚV hf verður rekið með skatttekjum og núverandi tæknibúnaður þess er fjármagnaður með skylduáskrift á þjónustu forvera félagsins. Starfsemi RÚV "á sviði dagskrárgerðar" skv. ofangreindu getur leitt til óeðlilegrar samkeppni við rekstur einkaaðila á sviði dagskrárgerðar, aðila sem ekki njóta framlaga af almannafé til kaupa á tæknibúnaði og aðstöðu.

Í athugasemdum Menntamálaráðuneytisins um frumvarpið segir: "en hins vegar er beinlínis gert ráð fyrir því að fyrirtækið geti eitt sér eða í samvinnu við aðra rekið starfsemi sem fellur ekki undir skilgreiningu 3. gr., sbr. 4. gr., en þá er mælt fyrir um það að slíkur rekstur verði fjárhagslega aðskilinn grunnrekstri félagsins, sbr. 5. gr. Aukið sjálfstæði félagsins og svigrúm þess til athafna á svo að skila sér til allra starfsmanna þess í betri möguleikum til framtaks í starfi og þar með áhugaverðari starfsvettvangi." Án nánari skilgreiningar á þessum ákvæðum getum við ekki fallist á slíkt leyfi til annarskonar starfsemi en 3.gr. innifelur og leggjum því til að þessi grein verði felld úr frumvarpinu. Framtak í starfi hjá starfsmönnum félagsins á að beinast að grunnstarfsemi félagsins en ekki óskilgreindri starfsemi sem gæti mögulega skaðað aðra rekstraraðila á sviði dagskrárgerðar.

Hugmyndir forráðamanna RÚV sem komu fram í umsögn þeirra við lagafrumvarpið um RÚV sf eru athyglisverðar varðandi aðra starfsemi en þá er tilheyrir grunnþætti stofnunarinnar. Í umsögninni segir: "RÚV hefur ýmsa möguleika til að selja út þjónustu, einkanlega í sambandi við vandaðar upptökur á útvarps- og sjónvarpsefni" - "Hljóðver og myndvergætu tímabundið tekið að sér útselda vinnu (kvikmyndagerð?), t.d. að sumarlagi þegar álag vegna verkefna RÚV minnkar." FK telur að hér sé komið út fyrir þau mörk sem eðlileg geta talist á markaði þar sem einn aðili nýtur lögbundinna áskriftargjalda eða álagðra skatta. Öll ákvæði sem fjalla um aðra starfsemi RÚV hf en þá sem snýr að rekstri útvarps í almannabágu verða að vera skýr og taka af öll tvímæli um að félaginu sé með öllu óheimilt að stunda kvikmyndagerð í samkeppni við einkarekin kvikmyndafyrirtæki.

5. gr.

Fjárhagslegur aðskilnaður.

Halda skal fjárreiðum alls reksturs, sem ekki fellur undir útvarp í almannabágu, aðskildum frá fjárreiðum reksturs vegna útvarps í almannabágu skv. 3. gr. Er félaginu óheimilt að nota fjármuni frá rekstri skv. 3. gr. til þess að greiða niður kostnað vegna annarrar starfsemi, þar á meðal starfsemi sem telst vera samkeppnisrekstur, nema um sé að ræða starfsemi sem flokkast undir útvarp í almannabágu skv. 3. gr.

ATHS: Sjá aths. við 4.gr.

5. Virðisaukaskattur og rekstur RÚV

Úr fylgiskjali II:

Stofnumin Ríkisútvarpið er í virðisaukaskattsskyldri starfsemi þannig að afnotagjöld sem skila um 70% tekna þess bera 14% virðisaukaskatt en aðrar tekjur sem skila um

30% bera 24,5% skatt. Stofnunin skilar ríkissjóði virðisaukaskatti en fær endurgreiddan innskatt af kostnaði og fjárfestingum nákvæmlega eins og önnur fyrirtæki. Árið 2004 mun útskattur hafa numið 591 m.kr. og innskattur 201 m.kr. og voru tekjur ríkissjóðs af skattinum því 390 m.kr. Samkvæmt bráðabirgðamati ríkisskattstjóra er talið að tekjur af hinu sérstaka gjaldi sem skattstjórar munu leggja á teljist skattur og því líklegt að ekki verði litið svo á að í gjaldinu felist endurgjald fyrir veitta útvarpsþjónustu. Móttaka skattfjárins virðist fljótt á litið ekki fela í sér virðisaukaskattsskyldu fyrir hlutafélagið. Tekjur af auglýsingum, kostun og sölu eða leigu á vörum sem tengjast dagskrárefni þess eru á hinn bóginn endurgjald fyrir virðisaukaskattsskylda þjónustu. Við gerð þessarar kostnaðarumsagnar lágu ekki fyrir forsendur til að ríkisskattstjóri gæti metið hvort hlutafélagið muni uppfylla skilyrði í 5. mgr. 5. gr. laga nr. 50/1988 fyrir skráningu á grunnskrá virðisaukaskatts og þar með skyldu til innheimtu útskatts og rétt til innskatts. Tölulegar upplýsingar síðast í 4. kafla almennra athugasemda frumvarpsins benda þó fremur til þess að hlutafélagið muni ekki uppfylla skilyrðin. Ef þetta verður raunin er líklegt að tekjur ríkissjóðs af virðisaukaskatti minnki um nálægt 200 m.kr. miðað við forsendurnar hér að framan. Ef niðurstaða verður hins vegar sú að hlutafélagið fái skráningu og yrði talið vera í blandaðri starfsemi yrði tekjutap ríkisins trúlega 50–60 m.kr. meira.

ATHS.: Þetta fyrirkomulag felur í sér að það verður óhagkvæmt fyrir RÚV að kaupa efni frá öðrum rekstraraðllum, allt verður um 20% dýrara en elgin framleiðsla RÚV. Það er grundvallaratriði að fundin verði leið sem kemur í veg fyrir þetta slys.

ATHUGASEMDIR VEGNA KVIKMYNDAEFNIS SEM STOFNUNIN Á OG GEYMIR SKV. LÖGUM.

Í safni RÚV er mikið magn kvikmynda sem hafa safnast á þeim 40 árum sem stofnunin hefur starfað. Líta verður á að þetta myndasafn sé hluti af þjóðarauði Íslendinga, ómetanlegar heimildir um lífið í landinu. FK telur að það verði að setja reglur sem tryggja eðlilegan aðgang kvikmyndagerðarmanna og annarra að þessu myndefni gegn eðlilegri greiðslu fyrir umsýslu og kostnað.